

การควบคุมป้องกันวัณโรค (TB)

Service Excellence

แก้ไข 19 ต.ค.61

เป้าหมาย/ตัวชี้วัด: อัตราความสำเร็จการรักษาผู้ป่วยวัณโรคปอดรายใหม่ (เป้าหมาย \geq ร้อยละ 85)

สถานการณ์ :

สถานการณ์วัณโรคของผู้ป่วยวัณโรคปอดรายใหม่ ในปี 2558 – 2560 มีผลสำเร็จของการรักษา ร้อยละ 82.8 84.2 และ 84.4 ตามลำดับ และมีอัตราการเสียชีวิตระหว่างการรักษา ร้อยละ 8.5 8.9 และ 8.7 ตามลำดับ ส่งผลให้อัตราความสำเร็จของการรักษาวัณโรคของประเทศไทยต่ำกว่าเป้าหมาย เนื่องจากปัจจัยสำคัญ 3 ประการ คือ (1) ผู้ป่วยวัณโรคเสียชีวิตระหว่างการรักษาสูง (2) การขาดนัดรับยาอย่างต่อเนื่อง และ (3) ไม่มีการติดตามประเมินผลการรักษา การพัฒนานวัตกรรมและมาตรฐานระบบการตรวจวินิจฉัย ป้องกัน ดูแลรักษาของสถานบริการสาธารณสุข และการนำผู้ติดเชื้อวัณโรคและผู้ป่วยวัณโรคเข้าถึงระบบบริการการรักษาที่ได้มาตรฐาน จะทำให้เกิดผลสำเร็จของการดูแลรักษาผู้ป่วยวัณโรค และยังเป็น การควบคุมโรค โดยตัดวงจรการแพร่กระจายเชื้อวัณโรค และป้องกันเชื้อวัณโรคด้วย

ยุทธศาสตร์
/มาตรการ

มาตรการที่ 1 ลดการเสียชีวิต

มาตรการที่ 2 ลดการขาดยา

มาตรการที่ 3 พัฒนาคุณภาพและระบบการกำกับติดตามดูแลรักษาผู้ป่วยวัณโรค

กิจกรรมหลัก

มาตรการ

- เร่งรัดการตรวจคัดกรองและวินิจฉัยด้วยวิธีการที่รวดเร็วและขึ้นทะเบียนรักษาทุกราย
- ตรวจสอบทดสอบความไวทุกรายเพื่อค้นหา RR/MDR-TB
- พัฒนาคุณภาพและประเมินมาตรฐานการดูแลรักษาผู้ป่วยวัณโรคในสถานพยาบาลให้ได้มาตรฐาน
- เฝ้าระวัง ดูแลรักษาผู้ป่วยที่มีอาการไม่พึงประสงค์จากการใช้ยา
- พัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีการตรวจวินิจฉัยทางห้องปฏิบัติการทางด้านวัณโรค

ผู้รับผิดชอบ

- กรมควบคุมโรค
- กรมการแพทย์
- กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์

มาตรการ

- ใช้กลไก case management team กำกับติดตามการรักษา โดยดูแลรักษาโดยผู้ป่วยเป็นศูนย์กลาง และมีพี่เลี้ยง (DOT)
- สร้างกลไกการมีส่วนร่วมของชุมชน
- ใช้กลไก พชพ.และกลไกในระดับพื้นที่ในการดูแลและติดตามการรักษาผู้ป่วยวัณโรค ร่วมกับทีมสหวิชาชีพ เครือข่ายหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องในพื้นที่
- การช่วยเหลือทางด้านสังคมและเศรษฐกิจ

ผู้รับผิดชอบ

- กรมการแพทย์
- กรมควบคุมโรค
- กองบริหารการสาธารณสุข

มาตรการ

- กำกับ ติดตาม และประเมินผลการรักษาผู้ป่วยวัณโรค (Monitoring and evaluation) ใช้ระบบข้อมูลที่มีคุณภาพในการกำกับติดตามผู้ป่วยวัณโรค
- พัฒนาเครือข่าย ระบบข้อมูลในการส่งต่อผู้ป่วยวัณโรคเพื่อการดูแลรักษาอย่างต่อเนื่อง
- ใช้กลไกของ พรบ.โรคติดต่อ พ.ศ.2558 ในการกำกับการขึ้นทะเบียนและติดตามการรักษาวัณโรค
- สนับสนุนการพัฒนาคุณภาพ ระบบบริการสุขภาพ และคุณภาพของสถานพยาบาลในการให้บริการดูแลรักษา

ผู้รับผิดชอบ

- กรมการแพทย์
- กรมควบคุมโรค
- กรมควบคุมโรค
- กองบริหารการสาธารณสุข

ระดับ
ความสำเร็จ

ไตรมาส 1

1. Situation analysis : วิเคราะห์สถานการณ์ ขนาดและความรุนแรงของปัญหา กลุ่มเสี่ยง/กลุ่มเป้าหมาย พื้นที่เป้าหมายช่องว่างและปัญหาอุปสรรค
2. Planning จัดทำแผนงานเพื่อลดการเสียชีวิต การขาดยา และพัฒนาระบบการส่งต่อและติดตามผลการรักษา

ไตรมาส 2

Monitoring

กำกับและติดตามการดำเนินงานมาตรการตามแผนงาน

■ ตัวชี้วัดกำกับติดตามมาตรการ :

- ร้อยละความครอบคลุมการรักษาผู้ป่วยวัณโรครายใหม่และกลับเป็น \geq ร้อยละ 82.5
- อัตราการเสียชีวิต \leq ร้อยละ 5 และ อัตราการขาดยาและโอนออกของผู้ป่วยวัณโรค เท่ากับ 0

ไตรมาส 3

Monitoring

กำกับและติดตามการดำเนินงานมาตรการตามแผนงาน

ไตรมาส 4

Evaluation

- อัตราความสำเร็จการรักษาผู้ป่วยวัณโรคปอดรายใหม่ \geq ร้อยละ 85 และ
- ร้อยละความครอบคลุมการรักษาผู้ป่วยวัณโรครายใหม่ และกลับเป็นซ้ำ \geq ร้อยละ 82.5